

Betænkning

over forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland.

(Afgivet af udvalget den 6. maj 1964).

Udvalget har holdt 3 møder og har herunder haft samråd med ministeren for Grønland. Udvalget har foruden lovforslaget og nedenstående af ministeren for Grønland stillede ændringsforslag behandlet forskellige til udvalget rettede henvendelser vedrørende det nedenfor omtalte „fødestedskriterium“.

Under behandlingen af lovforslaget har udvalget gjort det i lovforslagets § 85 indeholdte kriterium for afgrænsningen af de tjenestemænd, der skal betragtes som hjemmehørende i Grønland, til genstand for nærmere overvejelse, herunder med hensyn til, om kriteriet — det åkaldte „fødestedskriterium“ — kan siges at være foreneligt med grundlovens § 70. Efter forslaget er hovedreglen den, at en tjenestemand uanset fødested betragtes som hjemmehørende i Grønland, såfremt han ved ansættelsen eller antagelsen som aspirant har fast bopæl i Grønland. Fødestedskriteriet har derfor kun betydning for de tjenestemænd, der ved ansættelsen eller antagelsen som aspirant har fast bopæl uden for Grønland. Da imidlertid en på statistisk grundlag foretaget vurdering viser, at anvendelsen af det foreslåede fødestedskriterium på sidstnævnte gruppe tjenestemænd ikke vil give tilnærmelsesvis samme praktiske resultat som anvendelsen af et rent afstammingskriterium, må spørgsmålet om det foreslåede kriteriums overensstemmelse med grundlovens § 70, der har været nøje undersøgt af ministeriet for Grønland, efter det for udvalget oplyste besvares bekræftende. Der kan herved yderligere henvises til de i lovforslagets § 85, stk. 3 og 4, indeholdte dispensationsbestemmelser, hvorefter ikke blot en tjenestemand kan få status som ikke-hjemme-

hørende i Grønland, uanset at han ikke opfylder de almindelige betingelser herfor, men hvorefter det også kan besluttes, at en tjenestemands oprindelige status som ikke-hjemmehørende i Grønland ændres således, at han anses som hjemmehørende i Grønland.

Udvalgets *flertal* (udvalget med undtagelse af Vivike) er i øvrigt af den opfattelse, at det under hensyntagen til den fortsatte opbygning af det grønlandske samfund af rekrutteringsmæssige grunde må anses for nødvendigt og rimeligt, at der ydes de til Grønland udsendte tjenestemænd, der ikke er hjemmehørende i Grønland, et særligt løntillæg. Under hensyn hertil samt til, dels at spørgsmålet om afgrænsningskriteriet mellem hjemmehørende og ikke-hjemmehørende (udsendte) tjenestemænd i Grønland har været grundigt overvejet i Grønlandsudvalget af 1960, hvor der var enighed om det nu foreslåede kriterium, der ligeledes er tiltrådt af Grønlands landsråd, dels at urimeligheder ved kriteriets anvendelse vil kunne undgås ved den foreslåede dispensationsadgang, har flertallet ikke fundet grundlag for at stille forslag om ændring af det omhandlede afgrænsningskriterium.

Flertallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med nedenstående af ministeren for Grønland stillede og af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

Et *mindretal* (Vivike) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil nærmere redegøre for sin stilling til lovforslaget ved dettes anden behandling i folketinget.

Ændringsforslag.

Af *ministeren for Grønland*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Vivike):

Til § 17.

1) I stk. 4, sidste punktum, og i stk. 6 ændres „Den grønlandske Tjenestemandsforening“ til: „de forhandlingsberettigede tjenestemandsgeselskaber“.

Til § 21.

2) Stk. 1 affattes således:

„*Stk. 1.* Der tilkommer de af nærværende lov omfattede tjenestemænd forhandlingsret gennem Statstjenestemændenes Centralorganisation I, Statstjenestemændenes Centralorganisation II, Danske Statsembedsmænds Samråd og Danmarks Lærerforening. Forhandlingerne vedrørende særlige grønlandske forhold kan efter centralorganisationernes bestemmelse varetages af etatsorganisationen „Den grønlandske Tjenestemandsforening“.“

Til § 22.

3) Stk. 2 affattes således:

„*Stk. 2.* Til behandling af sager vedrørende bedømmelse af en ansøgers tjenstlige og personlige kvalifikationer til en ansøgt stilling kan der inden for de enkelte styrelser oprettes et personalenævn bestående af repræsentanter for styrelsen og de forhandlingsberettigede tjenestemandsgeselskaber. For nævnet forelægges sådanne sager, hvor der fra en tjenestemand foreligger indsigelse mod en af hans foresatte givne påtegning på hans ansøgning om forfremmelse. Spørgsmål af den heromhandlede art kan kun indbringes for personalenævnet gennem vedkommende forhandlingsberettigede tjenestemandsgeselskaber.“

4) Som nyt stykke indsættes efter stk. 2:

„*Stk. 3.* De nærmere regler for nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af vedkommende minister efter forhandling med finansministeren.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er en følge af det til lovforslagets § 21 fremsatte ændringsforslag, jfr. bemærkningerne hertil.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget stilles efter forhandling med de forhandlingsberettigede centralorganisationer, der har henstillet, at der så vidt muligt opnås parallelitet med lønnings- og pensionslovens bestemmelser om forhandlingsret og voldgift for statstjenestemænd her i landet.

Til nr. 3 og 4.

De forhandlingsberettigede centralorganisationer har under stedfundne drøftelser fremhævet det ønskelige i, at statstjenestemænd i Grønland af principielle grunde får samme adgang som hjemlet i lønnings- og pensionslovens § 26, stk. 2 og 3, for statstjenestemænd her i landet til i et personalenævn at forelægge sådanne sager, hvor der fra en tjenestemand foreligger indsigelse mod en af hans foresatte givne påtegning på hans ansøgning om forfremmelse. Ved ændringsforslaget søges dette synspunkt imødekommet.

Til § 74.

5) I stk. 2 ændres „Den grønlandske Tjenestemandsförening“ til: „de forhandlingsberettigede centralorganisationer“.

Til § 99.

6) Under 10. lønningsklasse tilføjes efter „Bestyreren af fiskeribiologisk laboratorium“: „Overformænd (1). Stillingen som overformand nedlægges ved ledighed“.

7) Under 14. lønningsklasse ændres „Overassistenter (3)“ til: „Overassistenter (5)“.

8) Efter „15: Bibliotekarere (1)“ indsættes: „16: Fuldmægtige (1). Bogtrykkeriledere (1)“.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er en følge af det til lovforslagets § 21 fremsatte ændringsforslag, jfr. bemærkningerne hertil.

Til nr. 6, 7 og 8.

Til bistand for kærneren i Godthåb kommune, hvor der nu er over 5.000 indbyggere, og hvor den industrielle udvikling i de kommende år vil betyde en yderligere vækst i befolkningstallet, foreslås der oprettet en stilling som fuldmægtig i 16. lønningsklasse.

Den herved ledigblivende stilling som overassistent i 14. lønningsklasse og de under nr. 7 foreslåede 2 nye stillinger som overassistent agtes knyttet til Thule, Scoresby-sund og Godhavn, hvor de kommunale og kærnermæssige opgaver nu er af et sådant omfang, at det må anses for rimeligt at normere stillinger som overassistent.

De ledigblivende stillinger som assistent i 6. lønningsklasse ved kærnerinstitutionerne foreslås bevaret til ansættelse af kontorpersonale med mere betroet arbejde.

En af de i § 113 i 10. lønningsklasse ansatte overformænd under Grønlands tekniske Organisation forestår såvel den administrative som praktiske ledelse af bogtrykkeriet i Godthåb, hvor der er beskæftiget et personale på ca. 20. Der er i de senere år blevet pålagt bogtrykkeriet forøget arbejde, idet det foruden trykningen af Grønlandsposten og Meddelelser fra Landsrådet har betydelige opgaver med sætning og trykning af lærebøger og skøn- og faglitterære værker på dansk og grønlandsk samt fremstilling af formularer til samtlige institutioner i Grønland. Under hensyn til det med stillingen som leder af bogtrykkeriet forbundne ansvar foreslås den oprykket til 16. lønningsklasse med stillingsbetegnelse „Bogtrykkerileder“.

En anden af de i § 113 i 10. lønningsklasse ansatte overformænd er beskæftiget som leder af det til bogtrykkeriet knyttede bogbinderi. Af systematiske grunde foreslås såvel denne stilling som bogtrykkerilederstillingen placeret i § 99 og ikke i § 113. Som følge heraf nedsættes antallet af stillinger som overformænd i 10. lønningsklasse i § 113 med 2 til 5.

9) Under 18. lønningsklasse ændres „Kæmnere (8)“ til: „Kæmnere (9)“.

10) Under 23. lønningsklasse indsættes efter „Regnskabsinspektøren, der tillige er regnskabsfører ved landshøvdingembedet“: „Der tillægges regnskabsinspektøren et bestillingstillæg på 1.800 kr. årlig.“

11) Efter 23. lønningsklasse indsættes: „25: Chefen for bolig- og erhvervsstøttekontoret“.

Til § 100.

12) Under 9. lønningsklasse ændres „Politibetjente og overpolitibetjente (9)“ til: „Politibetjente og overpolitibetjente (12)“.

13) Afsnittet under 9. lønningsklasse „Ved opnåelse af 7. alderstillæg får politibetjente ret til at føre betegnelsen overpolitibetjente“ ændres til: „Ved opnåelse af 7. alderstillæg fører politibetjente, der har forrettet mindst 14 års tjeneste i politiet, stillingsbetegnelsen overpolitibetjent“.

Til nr. 9.

Der foreslås normeret en stilling som kæmner i 18. lønningsklasse i Angmagssalik, hvor befolkningstallet nu udgør ca. 2.200, og hvor den vestgrønlandske kommunalordning er indført fra 1. januar 1963, hvilket stiller øgede arbejdsmæssige krav til lokalforvaltningen.

Til nr. 10.

Regnskabsinspektøren har på landshøvdingens vegne ledelsen af det samlede kæmnervæsen i Grønland med omfattende opgaver i forbindelse med landskassens regnskaber, revision af kommunalregnskaber, kasseinspektion m. v.

Da det med stillingen forbundne arbejde og ansvar er blevet betydeligt udvidet, efter at områderne Angmagssalik, Scoresby-sund og Thule er blevet inddraget under den vestgrønlandske kommunalordning, foreslås der til stillingen knyttet et bestillingstillæg på 1.800 kr. årlig.

Til nr. 11.

Den centrale administration af bolig- og erhvervsstøtteordningen i Grønland samt den særligt for Grønland oprettede fartøjsforsikring er henlagt til et kontor under landshøvdingembedet. Den samlede lånesum er for tiden ca. 83 mill. kroner, og lånesummen er stadigt stigende.

Da det af hensyn til låneordningens forsvarelige og betryggende administration må anses for nødvendigt, at lånesagerne udskilles fra landshøvdingembedets øvrige forretninger, foreslås der oprettet en stilling i 25. lønningsklasse under landshøvdingembedet som chef for bolig- og erhvervsstøttekontoret.

Til nr. 12, 13 og 14.

En af de 3 stillinger som politibetjent, der forudsættes nedlagt ved ledighed, og som har været besat med en tidligere grønlandsk tjenestemand, er nu ledig, men stillingen foreslås bevaret sammen med de foreslåede 3 nye stillinger som politibetjent til ansættelse af 4 politibetjentaspiranter, som har gennemgået politiskolen i København, og som opfylder eller i løbet af finansåret 1964-65 vil opfylde betingelserne for ansættelse som tjenestemænd.

14) Afsnittet under 9. lønningsklasse „3 stillinger som politibetjent og overpolitibetjent nedlægges ved ledighed“ ændres til: „2 stillinger som politibetjent og overpolitibetjent nedlægges ved ledighed“.

Til § 103.

15) Under 15. lønningsklasse udgår „Præster (3)“ og erstattes med:

„Præster.

Præster i 15. lønningsklasse oprykkes, såfremt deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, til 18. lønningsklasse fra det tidspunkt, da de i 3 år har oppebåret slutløn i 15. lønningsklasse. Antallet af stillinger som præst i denne og 18. lønningsklasse fastsættes til i alt 3.“

16) Efter 15. lønningsklasse indsættes: „18: Præster.“

Til § 109.

17) Under 7. lønningsklasse ændres „Småbørnslærerinder (2)“ til: „Småbørnslærerinder.

Antallet af stillinger i 7., 12., 13. og 19. lønningsklasse fastsættes til i alt 130.“

18) Under 12. lønningsklasse udgår afsnittet „Antallet af stillinger i 12., 13. og 19. lønningsklasse fastsættes til i alt 100.“

19) Under 21. lønningsklasse ændres „Viceskoleinspektører (10)“ til: „Viceskoleinspektører (12)“.

20) Under 24. lønningsklasse ændres „Skoleinspektører (7)“ til: „Skoleinspektører (8)“.

21) „26: Skoledirektøren“ ændres til: „27: Skoledirektøren“.

I overensstemmelse med den ved normeringsloven for finansåret 1964-65 gennemførte ændring af bestemmelsen i normerings- og klassificeringslovens § 106 angående politibetjentes og kriminalbetjentes overgang til stillingen som overpolitibetjent, henholdsvis kriminaloverbetjent, foreslås der foretaget en tilsvarende ændring, for så vidt angår politibetjente i Grønland.

Til nr. 15 og 16.

Som betingelser for ansættelse som præst i 15. lønningsklasse i Grønland kræves, at vedkommende har seminarieuddannelse og derudover har bestået den i kgl. anordning af 17. oktober 1955 hjemlede prøve i kristendomskundskab for vordende præster. Under hensyn til de pågældende præsters uddannelse og det med stillingen som præst i Grønland forbundne arbejde foreslås der tilvejebragt hjemmel for, at de efter at have oppebåret slutløn i 15. lønningsklasse i 3 år kan udnævnes til præst i 18. lønningsklasse, hvorved der skabes lønmæssig ligestilling med visse lærerstillinger i staten.

Til nr. 17 og 18.

Den stærke udbygning af det grønlandske skolevæsen, herunder særligt som følge af befolkningstilvæksten og indførelsen af 8. og 9. skoleår i Grønland, nødvendiggør den foreslåede forøgelse af antallet af småbørnslærerinder, lærere og overlærere.

Til nr. 19 og 20.

Børneskolen i Godthåb vil fra og med skoleåret 1964 omfatte 4 klasserækker med over 600 børn, hvorfor der til denne skole foreslås normeret yderligere 1 stilling som viceskoleinspektør. Til varetagelse af særlige pædagogiske opgaver i forbindelse med intensiveringen af undervisningen i det grønlandske samfund foreslås der normeret en stilling som viceskoleinspektør og en stilling som skoleinspektør ved skoledirektørembedet, hvor der gennem længere tid har været stationeret en skoleinspektør fra det grønlandske skolevæsen.

Til nr. 21.

De til skoledirektørens embede henlagte forretninger af pædagogisk og administrativ

Til § 111.

22) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. Med hensyn til fastsættelse af det pligtige antal undervisningstimer ved skolevæsenet i Grønland gælder samme regler som fastsat for tilsvarende skoleformer her i landet.“

Til § 113.

23) Under 6. lønningsklasse ændres „Radioassistenter (30)“ til: „Radioassistenter (17)“.

24) Under 10. lønningsklasse ændres „Overformænd (7)“ til: „Overformænd (5)“.

25) Under 14. lønningsklasse ændres „Radiooverassistenter (10)“ til: „Radiooverassistenter (15)“.

26) Under 14. lønningsklasse ændres „Maskinmestre (4)“ til: „Maskinmestre (3)“.

27) Under 16. lønningsklasse ændres „Elektricitetsværksbestyrere (8)“ til: „Elektricitetsværksbestyrere (9)“.

Til § 114.

28) Under 10. lønningsklasse ændres „Overformænd (2)“ til: „Overformænd (1)“.

29) Under 14. lønningsklasse ændres „Handelsoverassistenter (16)“ til: „Handelsoverassistenter (21)“.

karakter er nu af et sådant omfang, at stillingen bør sidestilles med skoledirektørembeder inden for folkeskolen her i landet. Det foreslås derfor at oprykke stillingen fra 26. til 27. lønningsklasse.

Til nr. 22.

Forslaget stilles efter forhandling med Danmarks Lærereforening med henblik på at fastslå, at det pligtige antal undervisningstimer ved skolevæsenet i Grønland til enhver tid er det samme som fastsat for skolevæsenet her i landet.

Til nr. 23.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 25.

Til nr. 24.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 6, 7 og 8.

Til nr. 25.

Da nyansættelse af radioassistenter normalt sker med aflønning efter overenskomst med telegrafistforeningen og kun 17 af de normerede stillinger er besat, foreslås antallet af radioassistenter nedsat med 13 til 17. Endvidere foreslås der normeret 5 stillinger som radiooverassistent i 14. lønningsklasse ved radiostationerne i Upernavik, Egedesminde, Holsteinsborg, Sukkertoppen og Frederikshåb, hvor den udvidede sikkerheds-tjeneste såvel vedrørende skibs- som lufttrafikken stiller øgede krav til det overordnede vagtpersonale.

Til nr. 26 og 27.

Til et nyligt idriftsat elektricitetsværk i Godhavn foreslås der normeret en stilling som elektricitetsværksbestyrer i 16. lønningsklasse. Der nedlægges samtidig en stilling som maskinmester i 14. lønningsklasse.

Til nr. 28.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 30 og 31.

Til nr. 29.

Den i de senere år stedfundne forøgelse af arbejdsopgaverne inden for den kgl. grønlandske handel, navnlig for så vidt an-

30) Under 14. lønningsklasse indsættes efter „Handelsoverassistenter (16)“: „Værkmestre (1)“.

31) Under 14. lønningsklasse ændres afsnittet „6 stillinger nedlægges ved ledighed“ til: „6 stillinger som handelsoverassistent og 1 stilling som værkmester nedlægges ved ledighed“.

Til § 115.

32) Paragraffen affattes således:

„§ 115. Ministeren for Grønland bemyndiges til, når forholdene taler derfor, efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at tillægge handelsfuldmægtige, handelschefer og handelsinspektøren et bestillingstillæg, der højst kan udgøre 2.700 kr. for handelsfuldmægtige og 4.800 kr. for handelschefer og handelsinspektøren årligt.“

33) Efter § 118 indføjes som nyt afsnit:

„Kapitel 4.

Fiskeriministeriet.

§ 000. De under fiskeriministeriet i Grønland ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

3: Fiskeribetjente.“

går transportvirksomheden, forsyningstjenesten og postvæsenet, har haft til følge, at handelschefernes overordnede lederfunktioner er blevet betydelig mere arbejdskrævende. Der foreslås derfor oprettet 5 stillinger som handelsoverassistent i 14. lønningsklasse til bistand for handelscheferne. De ledigblivende stillinger som handelsassistent i 6. lønningsklasse foreslås bevaret.

Til nr. 30 og 31.

En som ikke-udsendt tjenestemand ansat overformand i 10. lønningsklasse har fra 1. januar 1964 overtaget ledelsen af maskinafdelingen i en nyopført fiskefiletfabrik i Holsteinsborg. Under hensyn til det med stillingen forbundne ansvar foreslås den oprykket til 14. lønningsklasse som værkmester, dog således at stillingen nedlægges ved ledighed. Der nedlægges samtidig en stilling som overformand i 10. lønningsklasse.

Til nr. 32.

Da der i lovforslagets § 116 er hjemlet adgang til at yde handelsforvaltere præmie for de produkter, der fremstilles i og sendes fra Grønland for statens regning, må det anses for uforment, at disse tjenestemænd opnår den i § 115 foreslåede adgang til bestillingstillæg. Yderligere findes det rimeligt, at lønningsrådets tilslutning indhentes ved fastsættelsen af størrelsen af de konkrete bestillingstillæg til handelsfuldmægtige, handelschefer og handelsinspektører inden for de i paragraffen angivne maksimumsbeløb.

Til nr. 33.

En under fiskeriministeriet antaget, i Grønland hjemmehørende fiskeribetjent aspirant opfylder betingelserne for ansættelse som tjenestemand, hvorfor der foreslås oprettet en tjenestemandsstilling som fiskeribetjent til den pågældende.

K. Axel Nielsen.

Boye Hansen.

Dupont.

Holger Eriksen,
formand.

Lund Jensen.

Aage Knudsen.

Wingsøe.

Rosing,
næstformand.

Kirkegaard.

Viggo Hauch.

Henry Christensen.

From.

Thisted Knudsen.

Baaga.

Ninn-Hansen.

Gertie Wandel.

Vivike.